

POSTANOWIENIE

Dnia 2 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

na posiedzeniu w dniu 2 kwietnia 2025 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w kwestii wniosku SSN Marka Siwka z dnia 26 lutego 2025 r., w przedmiocie wyłączenia SSN Grzegorza Misiurka od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Siwka wymogów niezawisłości i bezstronności, który został zarejestrowany pod sygn. akt I ZB 9/23

postanowił:

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. wyłączyć SSN Grzegorza Misiurka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 9/23.

UZASADNIENIE

W dniu 26 lutego 2025 r. SSN Marek Siwek złożył wniosek, w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k., o wyłączenie SSN Grzegorza Misiurka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. I ZB 9/23 dotyczącej rozpoznania wniosku z dnia 6 lutego 2023 r., o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Siwka wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie o sygn. akt II ZO 98/22. Sprawa o wyłączenie SSN Grzegorza Misiurka została zarejestrowana pod sygn. akt I ZO 37/25.

SSN Marek Siwek w uzasadnieniu wniosku podniósł, że SSN Grzegorz Misiurek wylosowany do składu orzekającego w sprawie o sygn. akt I ZB 9/23, w dniu 17 października 2022 r. złożył oświadczenie, w którym wskazał, że orzeczenia wydane przez osoby powołane na urząd sędziego Sądu Najwyższego w trybie

przewidzianym obecnie obowiązującą ustawą o Krajowej Radzie Sądownictwa obarczone są wadą prawną, a także naruszają prawo do sądu, w związku z czym odmawia orzekania z osobami powołanymi do Sądu Najwyższego w takiej procedurze. Nadto procedura ta, została określona przez SSN Grzegorza Misiurka w powołanym oświadczeniu jako wadliwa, a jej skutkiem jest m.in. naruszenie prawa obywatela do sądu. SSN Marek Siwek wskazał również, że oświadczenie to zostało złożone w czasie obowiązywania ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym – dalej powoływanej jako u.SN, w obecnym kształcie, co prowadzi do przekonania, że stanowi wprost ustosunkowanie się do treści przepisów wprowadzonych, m.in. do jej art. 29. Dowodzi, że podpisani sędziowie deklarują, że nie będą orzekać w składach „mieszanych”, a także, że ocena przesłanek zawartych w art. 29 ust. 5 u.SN będzie dokonywana przez nich w jeden, wynikający z tego oświadczenia sposób. W tej sytuacji nie sposób, by przeciętny obserwator niniejszego postępowania nie miał wrażenia o jego pozorności - niezależnie bowiem od tego, jakie argumenty zostałyby w tym postępowaniu przedstawione, wymienieni wyżej sędziowie już dawno i publicznie wyrazili stanowisko co do oceny jego przedmiotu, która to ocena w sposób oczywisty pozostaje w ścisłym związku z przedmiotem niniejszego postępowania prowadzonym w trybie art. 29 § 5 u.SN. Według SSN Marka Siwka powinno być oczywiste, że w sytuacji wylosowania wskazanych wyżej sędziów do składu orzekającego na podstawie art. 29 § 5 u.SN powinni oni złożyć żądania wyłączenia ich od rozpoznania sprawy, gdyż podstawowa okoliczność, a więc ocena procedury, w której SSN Marka Siwka powołano na urząd sędziego Sądu Najwyższego została już przez nich publicznie dokonana, co powoduje, że istnieje uzasadniona wątpliwość, że znajdzie to odzwierciedlenie w postanowieniu w sprawie o sygn. akt I ZB 9/23.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności, określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, możliwe jest wyłączenie wylosowanego sędziego od udziału w rozpoznaniu takiej sprawy. Może to nastąpić gdy: 1) zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem wylosowanego sędziego z mocy prawa (*iudex inhabilis*),

lub 2) gdy wniosek o wyłączenie złoży strona tego postępowania wskazując na zaistnienie okoliczności, o których mowa w art. 41 § 1 k.p.k. – por. mająca moc zasady prawnej uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., sygn. akt I KZP 22/22, albo 3) gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi wylosowany sędzia, a także 4) w wyniku wszczętego z urzędu postępowania o wyłączenie w sytuacji, gdy nie dojdzie do „samowylączenia” się wylosowanego sędziego (por. np. E. Skrętowicz, *Iudex inhabilis i iudex suspectus w polskim procesie karnym*, Lublin 1994, s. 70, R. Kmiecik, Tryb wyłączenia sędziego i prokuratora w kodeksie postępowania karnego, *Prokuratura i Prawo*, 1999, nr 11 – 12, s. 23, K. Papke – Olszauskas, Wyłączenie uczestników procesu karnego, Gdańsk 2007, s. 147 – 155 i s. 180 – 181). Argumentacja przedstawiona przez SSN Marka Siwka w Jego wniosku z dnia 26 lutego 2025 r., pozwala na zaliczenie tego wniosku o wyłączenie sędziego do sytuacji przedstawionej w pkt 2. Złożony w trybie art. 29 § 5 u.SN wniosek o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Siwka wymogów niezawisłości i bezstronności, a zarejestrowany pod sygn. akt I ZB 9/23, dotyczy bezpośrednio SSN Marka Siwka, który tym samym jest stroną w tym postępowaniu i ma zatem uprawnienie do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego wylosowanego do składu orzekającego w sprawie o sygn. akt I ZB 9/23. W orzecznictwie Sądu Najwyższego akcentowana jest konieczność zróżnicowania obiektywnej bezstronności sędziego i jego bezstronności w odbiorze zewnętrznym, przy czym co do odbioru zewnętrznego z reguły odwołać się można do oceny sytuacji dokonanej przez hipotetycznego, przeciętnie wykształconego, logicznie myślącego członka społeczeństwa, który nie jest osobiście zainteresowany wynikiem procesu. Wskazuje się, że instytucja wyłączenia sędziego w równej mierze służy zapewnieniu realnej bezstronności sądu, jak i umacnianiu autorytetu wymiaru sprawiedliwości przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności (por. np. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lipca 2004 r., sygn. akt. SK 19/02, OTK ZU 2004, nr 7/A, poz. 67). Znaczenie społecznej oceny bezstronności sędziego, a także wynikająca z tego perspektywa interpretacji podstaw wyłączenia sędziego, skutkuje tym, iż o potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia nie może decydować jedynie zasadność *in casu* zarzutu będącego

podstawą wniosku o wyłączenie, ale również ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, wystarczające okoliczności które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego (por. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2005 r., sygn. akt SK 53/04) Kierując się powyższym Sąd Najwyższy uznał, iż z perspektywy odbioru zewnętrznego obserwatora zachodzą w sprawie I ZB 9/23 powody przemawiające za spełnieniem przesłanki z art. 41 § 1 k.p.k., gdyż udział SSN Grzegorza Misiurka w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 9/23, w istniejących realiach, w odbiorze zewnętrznym mógłby zostać odebrany jako postąpienie nie utrwalające obrazu sądu jako organu działającego w warunkach bezstronności. W literaturze podnosi się, że nie ma sprzeczności w zdaniu, cyt. „sędzia był stroną we własnej sprawie i wydał w niej bezstronny wyrok”. Nie da się wykluczyć, że w takim wypadku rozstrzygnięcie sędziego byłoby obiektywne, jednak samo orzekanie przezeń w takim układzie faktycznym, dla postronnego obserwatora, a także z punktu widzenia strony, naruszałoby zaufanie do wymiaru sprawiedliwości (por. Z. Łyda, Bezstronność arbitra a zakaz „zainteresowania w sprawie”, Państwo i Prawo 1996, nr 2, s. 51 – 54).

[M. T.]

[a.ł.]